

Selvitys Alli Paasikiven säätiölle apurahan käytöstä

Sain Alli Paasikiven säätiöltä apurahan väitöskirjatyöskentelyyni vuonna 2018, myönnetty apurahakausi oli 1 vuotta. Otin apurahan käyttöön 1.1.2019. Työstin tänä aikana väitöskirjani ensimmäisen tutkimusartikkelin, ”Associations of mother’s socio-economic characteristics with the primary care arrangement of her 1-year-old in Finland: Contextual characteristics as potential moderators”. Artikkelini on arvioitavana Acta Sociologicassa.

Artikkelini käsittelee eri sosioekonomisiin ryhmiin kuuluvien äitien lastenhoitoratkaisua lapsen ollessa 9kk – 1.9 vuoden ikäinen. Sosioekonomisilla tekijöillä tarkoitetaan äidin koulutustaustaa, perheen tuloja sekä äidin työtilannetta ennen tutkimuksen kohteena olevan lapsen syntymää. Tarkastelussa otettiin huomioon myös perheeseen liittyvien tekijöiden yhteys lastenhoitoratkaisuun. Koska perheiden ja kyseessä olevassa tutkimuksessa äitien lastenhoitoratkaisut ovat monisyiset, tarkasteltiin lopuksi vaikuttavatko perheeseen liittyvät tekijät tai kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen heikentävästi tai vahvistavasti sosioekonomisten tekijöiden ja lastenhoitoratkaisun yhteyteen. Lapsen ikä vakioitiin kaikissa logistisissa regressioanalyysissä kuin myös ryhmävertailuina toteutetuissa analyyseissä. Tutkimusaineisto oli kerätty vuonna 2016 kymmenen suomalaisen kunnan alueella ja äitejä tutkimukseen osallistui 1793.

Tulokset osoittavat, että korkeastikoulutettujen äitien lapset olivat useammin varhaiskasvatuksessa kuin lapset, joiden äideillä ei ollut ammatillista koulutusta, mikäli kunnassa maksettiin kotihoidon tuen kuntalisää. Sitä vastoin niissä kunnissa, joissa ei maksettu kotihoidon tuen kuntalisää, äidin koulutustaustalla ei ollut yhteyttä lapsen hoitomuotoratkaisuun. Samankaltainen yhteys havaittiin myös perheiden tuloja tarkasteltaessa. Kun kunta maksoi kotihoidontuen kuntalisää, suurituloisten perheiden lapset olivat useammin varhaiskasvatuksen piirissä kuin pienituloisten perheiden lapset. Mikäli kuntalisää ei maksettu, vain keskituloisten perheiden lapset olivat pienituloisten perheiden lapsia useammin varhaiskasvatuksen piirissä. Äidin työtilanteella ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä lastenhoitoratkaisuihin, riippumatta kotihoidon tuen kuntalisän maksamisesta.

Myöskään alle kouluikäisten lasten lukumäärä eikä äidin maahanmuuttotausta ollut yhteydessä yksivuotiaan lapsen hoitoratkaisuun. Sen sijaan perhemuoto oli merkitsevä niissä kunnissa, joissa maksettiin kotihoidon tuen kuntalisää. Näissä kunnissa yhden vanhemman perheiden lapset olivat varhaiskasvatuksessa useammin kuin kahden huoltajan perheissä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että äitien sosioekonomiset tekijät olivat yhteydessä lapsille tehtyihin hoitoratkaisuihin. Samoin yksivuotiaan lapsen hoitoratkaisua selitti kotihoidon tuen kuntalisä siten, että se näytti kannustavan lapsen kotihoitoon erityisesti äitejä, joilla ei ole ammatillista koulutusta, joiden perheet olivat keskituloisia ja/tai jotka asuivat yhdessä puolison kanssa. Pienituloisten perheiden lapset hoidettiin kotona, tarjosi kunta kotihoidon tuen kuntalisää tai ei.

Alli Paasikiven säätiön apurahakauden aikana olen myös valmistellut väitöskirjani seuraavien tutkimusartikkeleiden aineistot. Työn alla on tällä hetkellä väitöskirjan toinen artikkeli, jossa tarkastelen 4-5 vuotiaille lapsille rakentuneita lasten hoidon - ja varhaiskasvatuksen polkuja ja perheiden sosioekonomisten tekijöiden yhteyttä näihin polkuihin. Analyysissä tarkastellaan myös edellä mainittuja yhteyksiä eri kuntakonteksteissa kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen suhteen. Kolmannessa artikkelissa tutkin 4-5 vuotiaiden lasten kasvatus- ja oppimisympäristöjä kotona ja niiden mahdollista linkittymistä perheiden sosioekonomisiin tekijöihin. Toisen ja kolmannen artikkelin tutkimusaineistot on kerätty 13 suomalaisen kunnan alueelta.

Kiitän lämpimästi Alli Paasikiven säätiötä apurahasta, jonka tuella olen saanut keskittyä väitöskirjani edistämiseen.

Hollolassa 31.12.2019

Julia Kuusiholma-Linnamäki

Jatko-opiskelija, Kasvatustieteen tohtoriohjelma, Jyväskylän yliopisto